

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-03-14

Närvarande: F.d. justitieråden Martin Borgeke och Mari Andersson samt justitierådet Petter Asp

Tydligare bestämmelser om ersättning vid avslag på ansökan om tillstånd till avverkning i fjällnära skog

Enligt en lagrådsremiss den 3 mars 2022 har regeringen (Näringsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Conny Öhman, biträdd av departementssekreteraren Tove Thomasson.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i skogsvårdslagen

19 §

I lagrådsremissen föreslås att det i enlighet med praxis från Mark- och miljööverdomstolen (se MÖD 2020:8) ska införas en bestämmelse i andra stycket där det föreskrivs att skogsbruk på produktiv skogsmark i fjällnära skog presumeras vara pågående markanvändning. Enligt Lagrådet är denna formulering inte lyckad, utan utgör snarast ett cirkelresonemang.

Presumtionen ska gälla vid en prövning enligt första stycket om rätt till ersättning på grund av att pågående markanvändning inom en fastighet avsevärt försvåras. En fråga i MÖD 2020:8 gällde vad som kan vara pågående markanvändning såvitt avser skogsbruk i fjällnära skog, t.ex. vid planerad föryngringsavverkning när ingen sådan har skett tidigare. Fjällnära skog präglas av långsam tillväxt och har inte samma driftförutsättningar som annan skogsmark. Domstolen kom i det fallet fram till att det var skogsbruk som utgjorde den pågående markanvändningen inom fastigheten.

Med den lydelse som har föreslagits i andra stycket ska det vara fråga om skogsbruk för att man ska kunna presumera att det är en pågående markanvändning. Då måste man alltså först slå fast att fastigheten används för skogsbruk. Men det man vill åstadkomma med presumptionsregeln är att det i fråga om fjällnära skog ska presumeras att den pågående markanvändningen utgör skogsbruk och att skogsbruket därför ska beaktas vid bedömningen av ersättning enligt bestämmelsen i första stycket. Dock ska detta inte gälla om marken används för andra ändamål, t.ex. som skid- anläggning, vindkraftspark, gruva, ledningsgata eller tomtmark.

Lagrådet föreslår att andra stycket formuleras på följande sätt.

Vid prövningen av rätten till ersättning avseende produktiv skogsmark i fjällnära skog ska den pågående markanvändningen presumeras vara skogsbruk, om marken inte används uteslutande för andra ändamål.

19 a §

I paragrafen anges att om ersättning har lämnats enligt 19 §, kan ersättning enligt den paragrafen inte lämnas på nytt för samma del av en fastighet. Detta kan anses vara rimligt när en fastighetsägare har fått ersättning på grund av ett beslut enligt 18 § (nekat tillstånd till avverkning). Men bl.a. när den som fått tillstånd till avverkning med villkor enligt 18 b § första stycket 1 (med hänsyn till naturvårdens eller kulturmiljövårdens intresse) har fått ersättning med anledning av villkoren, t.ex. avseende avverkningsform, bör det övervägas om ersättning verkligen ska falla bort helt och hållet om han eller hon senare har nekats tillstånd till avverkning avseende samma del av fastigheten.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.